

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 353/2023-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Dudíša a Libora Duľu (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **DAVIDSSON s. r. o.**, Vlčkova 11/A, Bratislava, IČO 36 788 538, zastúpenej advokátskou kanceláriou Krechňák & Associates, s. r. o., Panenská 8, Bratislava, IČO 36 861 286, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Martin Krechňák, proti uzneseniu Okresného súdu Nové Zámky č. k. 6C/73/2014-1204 z 1. februára 2023 (výrokom I a IV) a uzneseniu Okresného súdu Nové Zámky č. k. 6C/73/2014-1243 z 15. marca 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 22. mája 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami všeobecného súdu označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenia zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.
2. Z ústavnej sťažnosti a napadnutých uznesení vyplýva nasledujúci stav veci:
3. Sťažovateľka bola v právnom postavení žalovanej v prvom rade v spore o určenie neplatnosti kúpnych zmlúv uzavretých medzi žalovanými v prvom a treťom rade a žalovanými v treťom a vo štvrtom rade, ktorými došlo k prevodu budovy, ktorá je využívaná na nájom nebytových priestorov.
4. Žaloba bola právoplatne zamietnutá a sťažovateľke bola priznaná náhrada trov konania.
5. Uznesením Okresného súdu Nové Zámky (ďalej len „okresný súd“) č. k. 6C/73/2014-1204 z 1. februára 2023 (ďalej len „uznesenie vyššieho súdneho úradníka“) bolo vo výrokoch I a IV rozhodnuté o povinnosti žalobcu zaplatiť sťažovateľke z titulu náhrady trov prvoinštančného

a odvolacieho konania týkajúceho sa veci samej sumu 630,41 eur a z titulu prvoinštančného a odvolacieho konania týkajúceho sa neodkladného opatrenia sumu 190,55 eur. Vyšší súdny úradník vychádzal pri určení odmeny za poskytnuté právne služby z § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), podľa ktorého základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna trinástina výpočtového základu, ak nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch alebo ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami.

6. Z uznesenia vyššieho súdneho úradníka vyplýva, že *«Pokiaľ ide o výšku základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby pri úkonoch súvisiacich s konaním vo veci samej je súd toho názoru, že ak citovaná vyhláška používa pojem „hodnota veci“, nejde o vec, ktorej sa týka spor (v tomto prípade nehnuteľnosť), ale vecou sa rozumie predmet konania. V prejednávanej veci bolo v prvom rade určenie neplatnosti kúpnych zmlúv bližšie špecifikovaných v žalobe. Jednalo sa teda o určovaciu žalobu, pri ktorej nie je možné vyjadriť hodnotu práva v peniazoch, a to ani napriek skutočnosti, že v kúpnej zmluve si strany dohodli kúpnu cenu za predaj predmetných nehnuteľností, ktoré boli predmetom vyššie uvedených kúpnych zmlúv. Účelom právnej služby teda nebolo dosiahnutie určenia vlastníckeho práva k veci, ani ho vymôcť, ale len určiť, že právny úkon je neplatný. Hmotnoprávne postavenie strán sporu sa určovacím výrokom v danej veci pritom nezmení. Predmetom konania nie je súhrn zmluvou prevádzaného majetku, neurčuje sa jeho hodnota, a preto kúpna cena dojednaná v kúpnej zmluve je v danej veci irelevantná, z tohto dôvodu preto nemožno z nej pri určovaní hodnoty sporu vychádzať (uznesenie Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 19Co/29/2015 zo dňa 28.04.2016). Obdobný záver o neoceniteľnom predmete konania o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy vyjadril aj Najvyšší súd SR v niektorých svojich rozhodnutiach (napr. uznesenie zo dňa 29.11.2010 sp.zn. 5M Cdo 9/2010, rozsudok sp.zn. 1Obdo V 43/2011, rozsudok zo dňa 30.09.2013 sp.zn. 7Cdo 222/2012, rozsudok zo dňa 01.09.2008 sp.zn. 1M Obdo V 17/2006, uznesenie zo dňa 21.10.2010 sp.zn. 3M Cdo 9/2009 a i.).*

Pokiaľ ide o priznanie odmeny za úkon právnej služby uplatnený žalovaným v I.rade – nahliadnutie do spisu dňa 08.04.2016 vo veci sp.zn.: 6C/73/2014 a tiež vo vec neodkladného opatrenia sp.zn.: 17C/82/2014), je súd toho názoru, že odmenu za tieto úkony právnej služby nie je možné považovať za preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky. Nahliadnutie do spisu a jeho študovanie nie je ako úkon právnej služby vymedzený v ustanovení § 13a ods. 1 písm. a/ až i/ ani v § 13a ods. 2 písm. a/ až f/ citovanej vyhlášky a pre tento úkon neprichádza do úvahy ani použitie ods. 5 ustanovenia § 13a citovanej vyhlášky. Z uvedených dôvodov potom nie je možné za tento úkon priznať advokátovi odmenu vo výške základnej sadzby tarifnej odmeny a k úkonu prislúchajúci režijný paušál. Obdobný názor vyslovil i Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom uznesení sp.zn. 3Obo/35/2016 zo dňa 31.07.2017. Súd tiež poukazuje na skutočnosť, že v zástupcovi žalovaného v I.rade boli v priebehu konania doručované všetky písomnosti, produkováné dôkazy, ku ktorým bolo potrebné aby sa s nimi oboznámil a vyjadril a ktoré súviseli s vedením konania, a preto sa súdu javí nahliadnutie do spisu ako nadbytočné. Prípadným priznaním odmeny za tieto úkony by došlo k neprimeranému sankcionovaniu neúspešnej strany sporu, v tomto prípade žalobcu. Takéto neprimerané sankcionovanie však nie je cieľom náhrady trov konania podľa

ustanovení CSP. Súd zároveň poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 4 MCdo 21/2009 zo dňa 25.02.2010, v ktorom sa konštatuje, že „súd rozhodujúci o trovách je povinný vždy skúmať účelnosť vynaložených trov konania uplatnených úspešným účastníkom konania v spore. Účelnosť je vlastnosť procesu spočívajúca v sledovaní cieľa. Účelnosť spravidla nachádza svoju opodstatnenosť vtedy, ak vychádza zo zákonných dôvodov a neprekračuje medze. Je preto potrebné rozlišovať medzi právom účastníka na právnu pomoc a nárokom na náhradu trov konania za poskytnutú právnu pomoc. Trovy konania potrebné na účelné vynaloženie alebo na ochranu práv sa však nemôžu posudzovať ako celok, aj keď účastník má právo na náhradu trov konania, pretože každý úkon alebo každé plnenie trov treba posudzovať samostatne.“ Z uvedených dôvodov súd pri vyčíslení výšky náhrady trov konania žalovaného v I.rade nezahrnul odmenu za predmetné úkony uplatnené žalovaným v I.rade do vyčíslenia (pozri bod 5/ a 6/ odôvodnenia tohto uznesenia).

Súd pre úplnosť uvádza, že žalovaný v I.rade mal nepochybne právo požiadať svojho právneho zástupcu o naštudovanie spisu prostredníctvom nahliadnutia do spisu, ale ako už súd uviedol, je potrebné, aby náklady za tento úkon znášal žalovaný v I.rade sám, nakoľko, podľa názoru súdu, nebol uvedený úkon právnej služby účelný a nevyhnutný. Samotným nepriznaním odmeny za uvedený úkon v rámci vyčíslenia náhrady trov konania nemôže byť žiadnym spôsobom porušené právo žalovaného v I.rade na zastupovanie advokátom v konaní.».

7. Uznesenie vyššieho súdneho úradníka napadla sťažovateľka sťažnosťou, o ktorej okresný súd rozhodol uznesením č. k. 6C/73/2014-1243 z 15. marca 2023 tak, že sťažnosť zamietol.

8. Sťažovateľka v sťažnosti namietala jednak spôsob určenia výšky odmeny za poskytnuté právne služby, pričom zastávala názor, že okresný súd mal vychádzať z jasne určiteľnej hodnoty veci – kúpnej ceny sporných nehnuteľností, ktorá vyplývala z kúpnej zmluvy a bola vo výške 5 850 000 eur, ako aj nepriznanie odmeny za dva úkony právnej služby spočívajúce v nahliadnutí do súdneho spisu. Sťažnostná argumentácia sťažovateľky je totožná s jej argumentáciou v ústavnej sťažnosti.

9. Okresný súd v uznesení č. k. 6C/73/2014-1243 z 15. marca 2023 uviedol, že „Pokiaľ ide o výšku tarifnej odmeny za 1 úkon právnej služby v danom prípade (keď je predmetom konania určenie neplatnosti právneho úkonu) považuje za potrebné uviesť, že predmet konania nie je možné oceniť, nakoľko predmetom konania nie je zaplatenie peňažnej sumy (ktorá podľa tvrdenia žalovaného v I. rade by mala predstavovať hodnotu predmetu konania), nakoľko súd v konaní neriešil zaplatenie peňažnej sumy, ale výlučne platnosť právneho úkonu, ktorého bola predmetom, preto je predmetom konania určenie neplatnosti právneho úkonu. Je nepochybné, že takýto predmet konania nemožno oceniť. Z tohto dôvodu sa na prípad vzťahuje § 11 ods.1 písm. a) citovanej vyhlášky, základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna 1/13 výpočtového základu, ak nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch, alebo ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami a práve týmto spôsobom vyšší súdny úradník odmenil každý z úkonov právnej pomoci, ktorý žalovanému v I. rade priznal. Pokiaľ súd nepriznal odmenu za niektorý z uplatnených úkonov právnej pomoci, urobil tak dôvodne a v tomto smere súd poukazuje iba na dôvody tohto nepriznania uvedené v napadnutom uznesení ako na správne, zákonné a dôvodné.“.

II. Argumentácia sťažovateľky

10. Proti obom uzneseniam okresného súdu podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) Okresný súd rozhodol v rozpore s aktuálnou judikatúrou ústavného súdu, čím sa dopustil porušenia princípov právnej istoty, predvídateľnosti súdneho rozhodovania a legitímnych očakávaní sťažovateľky.

11. Sťažovateľka už v sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka poukázala na aktuálnu rozhodovaciu prax ústavného súdu, a to konkrétne na rozhodnutia vo veciach sp. zn. III. ÚS 325/2009 , III. ÚS 67/2022 a najmä I. ÚS 176/2017, v ktorej ústavný súd posudzoval vec, v ktorej došlo k zamietnutiu žaloby o určenie neplatnosti zmlúv o prevode nehnuteľností z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu na takomto určení, pričom príslušný súd vychádzal pri určení odmeny za poskytnuté právne služby z hodnoty nehnuteľností a ústavný súd sťažnosti sťažovateľa nevyhovel a odobril závery príslušného súdu.

12. Sťažovateľka poukazuje na to, že v prípade vyhovenia žalobe by bola v katastri nehnuteľností ako vlastníčka sporných nehnuteľností zapísaná sťažovateľka, pričom *„Nešlo by pravdepodobne o finálne vyriešenie otázky, komu skutočne svedčí vlastnícke právo k nehnuteľnosti, avšak takéto rozhodnutie súdu by sa nepochybne prejavilo v hmotnoprávnom postavení sťažovateľa a malo by na neho konkrétne materiálne účinky. Sťažovateľ sa dôvodne domnieva, aj vzhľadom na textáciu kúpnej zmluvy z 5. 2. 2014, ktorej bol účastníkom, že určenie neplatnosti kúpnych zmlúv by viedlo k vzniku rôznych zodpovednostných vzťahov a následnému uplatneniu nárokov (náhrada škody, zmluvné pokuty a pod.) aj voči sťažovateľovi. Sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že nehnuteľnosť bola a je komerčne využívaná na prenájom nebytových (obchodných) priestorov. Do nehnuteľnosti (jednotlivých obchodných jednotiek) zrejme investovali prostriedky nielen nájomcovia, ktorí v nej prevádzkujú svoju podnikateľskú činnosť, ale pravdepodobne aj samotní kupujúci (žalovaný 3/ a žalovaný 4/). Je evidentné, že aj takéto rozhodnutie súdu by nezostalo bez konkrétnych materiálnych následkov v právnej sfére sťažovateľa. V striktno teoreticko-právnej rovine by pozitívne rozhodnutie súdu znamenalo len určenie neplatnosti zmluvy. To by však neplatilo v skutočnosti a pri komplexe právnych vzťahov, ktoré vznikli vo vzťahu k nehnuteľnosti.“*

13. Pokiaľ ide o nepriznanie náhrady trov konania za úkony právnej služby nahliadnutia do súdneho spisu, sťažovateľka v súlade s argumentáciou uplatnenou v sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka uviedla, že potreba nahliadnuť do spisu nastala v dôsledku obáv z toho, či sťažovateľke boli súdom doručované všetky dôležité písomnosti, ku ktorým by sa mala sťažovateľka vyjadriť. Tieto obavy plynuli z toho, že súd v konaní opakovane uvádzal, že nedisponuje plnomocenstvom udeleným sťažovateľkou advokátovi, a to napriek tomu, že toto bolo súdu opakovane predložené. Taktiež právnomu zástupcovi sťažovateľky nebolo doručené predvolanie na pojednávanie nariadené na 27. február 2015.

14. Okresný súd na námietky sťažovateľky týkajúce sa dôvodnosti potreby nahliadnutia do spisu nijako nereagoval a takýto postup je arbitrárny.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

15. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) obomi napadnutými uzneseniami.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva uznesením vyššieho súdneho úradníka:

16. Podľa § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

17. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka bola prípustná sťažnosť ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľky mal zákonný sudca okresného súdu. Tým je zároveň v uvedenom rozsahu vylúčená právomoc ústavného súdu, čo zakladá dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti v tejto jej časti podľa § 56 ods. 2 písm. a), § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Treba tiež poznamenať, že sťažovateľka možnosť podania sťažnosti aj využila.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva uznesením okresného súdu č. k. 6C/73/2014-1243 z 15. marca 2023:

18. Ústavný súd v prvom rade skúmal, či sa okresný súd odchýlil pri určení výšky odmeny za poskytnuté právne služby od prípustného výkladu aplikovaných právnych noriem.

19. Sťažovateľka poukazuje na viaceré rozhodnutia ústavného súdu, v ktorých bola riešená otázka spôsobu určenia odmeny za právne služby v prípade konaní o určovacích žalobách. Tak, ako je rozhodovanie všeobecných súdov v otázke ocenenia predmetu konania pre účely výpočtu trov právneho zastúpenia rozdielne a všeobecné súdy podobné situácie posudzujú rozdielne, zvlášť pokiaľ ide o určovacie žaloby, rovnako v rozhodovacej praxi ústavného súdu možno nájsť rôzne prístupy k tejto otázke.

20. Ústavný súd, vychádzajúc z nálezu č. k. I. ÚS 58/2021 z 5. mája 2021, ktorý je publikovaný v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky, uvádza, že pri aplikácii § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky má rozhodujúci význam najmä v ňom uvedené slovné spojenie „ak nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch“. Vyjadriť hodnotu predovšetkým znamená vysporiadať sa so skutočným obsahom predmetu konania, t. j. s tým, aké účinky má pre účastníkov (resp. strany sporu) meritórne rozhodnutie súdu v tomto konaní (II. ÚS 492/2013, IV. ÚS 187/2018, I. ÚS 92/2020, I. ÚS 111/2020).

21. V tomto kontexte je pri vyčíslení trov konania pri určovacích sporoch potrebné rozlišovať dve kategórie. Do prvej kategórie patria spory, ktorých predmetom je definitívne určenie a výsledkom je rozsudok, ktorého účinkom je nadobudnutie konkrétnej (peniazmi oceneľnej) hodnoty. Ak napríklad žalobca uspeje v spore o určenie vlastníckeho práva, nehnuteľnosť je definitívne katastrálne zaevidovaná ako jeho majetok, a preto je úplne opodstatnené, aby sa za tarifnú hodnotu

veci považovala cena, resp. hodnota nehnuteľnosti. Druhú kategóriu tvoria spory, ktorých predmetom nie je definitívne určenie, ale určenie kvázi prejudiciálne – na účely vysporiadania iného právneho vzťahu. Pôjde o určovacie spory, ktorých výsledkom nebude konečná súdna ochrana, ale na účel dosiahnutia jej definitívneho hmatateľného účinku sa nárok musí žalovať samostatne zo zákonných dôvodov. V týchto prípadoch nie je možné hodnotu predmetu sporu vyjadriť v peniazoch, čo opodstatňuje aplikáciu § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky.

22. V konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci bolo predmetom konania rozhodovanie o žalobe žalobkyne, ktorou sa proti žalovaným v 1. – vo 4. rade domáhala určenia neplatnosti kúpnej zmluvy uzavretej 5. februára 2014 medzi žalovanými v 1. a 3. rade a kúpnej zmluvy uzavretej medzi žalovanými v 3. a vo 4. rade (ktorú bližšie neoznačila), ktoré sa týkajú nehnuteľností nachádzajúcich sa v katastrálnom území Štúrovo. Žalobkyňa tvrdila, že má naliehavý právny záujem na určení neplatnosti týchto zmlúv, pretože ako menšinový spoločník sťažovateľky (žalovanej v 1. rade) je tiež jej veriteľom, keďže jej poskytla pôžičku v sume 540 500 eur, z ktorej je stále nesplatenou časťou suma 502 385 eur, a má preto záujem na tom, aby sa neznižovala hodnota majetku sťažovateľky a aby sa s ním nenakladalo v rozpore s dobrými mravmi.

23. V danej veci ide podľa názoru ústavného súdu o druhú kategóriu sporov, kde bolo predmetom konania rozhodovanie o prejudiciálnom určení. Konečným cieľom žalobkyne bolo vymożenie jej pohľadávky, ktorú voči sťažovateľke ako veriteľka z titulu pôžičky má. Sporné nehnuteľnosti mali z pohľadu žalobkyne garantovať vymožitelnosť jej pohľadávky. Určenie neplatnosti sporných kúpnych zmlúv malo žalobkyni zabezpečiť ľahšiu vymožitelnosť jej (zrejme nejudikovanej) pohľadávky.

24. V prípade úspechu žalobkyne v spore by samotný určovací výrok nemohol predstavovať definitívne usporiadanie právneho vzťahu, teda vyriešenie otázky nároku žalobkyne na vrátenie pôžičky od sťažovateľky, ale žalobkyňa by si následne musela svoje nároky uplatniť ešte samostatnou žalobou na plnenie. Ďalší argument v prospech záveru o neoceniteľnosti predmetu sporu je to, že prípadný určujúci výrok by úspešnej žalobkyni nezakladal možnosť exekučne si vymáhať plnenie, takýto účinok možno dosiahnuť len žalobou na plnenie. Podanou žalobou sa teda nemalo priamo priznať právo, ktorého hodnota je vyjadriteľná v peniazoch, ale malo sa zabezpečiť prípadné budúce vymożenie dosiaľ nejudikovanej pohľadávky.

25. Vychádzajúc z uvedeného, je potrebné uzavrieť, že bolo namieste určenie základnej sadzby tarifnej odmeny advokáta podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky tak, ako o tom aj rozhodol okresný súd v napadnutom uznesení.

26. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľky o nepriznaní odmeny za dva úkony právnej služby spočívajúce v nahliadnutí do spisu, k tomuto ústavný súd po tom, čo ustálil, že rozhodovanie okresného súdu o určení výšky odmeny za poskytnuté právne služby sa má spravovať § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky, uvádza, že v danom prípade ide o bagateľnú sumu. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na prvú vetu § 422 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku, z ktorej vyplýva, že vo veciach, v ktorých bolo napadnuté právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcom desaťnásobok minimálnej mzdy, je dovolanie *ex lege* neprípustné. Za okolností, keď Civilný sporový poriadok vylučuje u bagateľných vecí prieskum rozhodnutí vydaných druhostupňovými súdmi, bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý

do roviny ústavného súdnictva. Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v takejto veci prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktoré môžu mať za následok porušenie ústavou garantovaných základných práv a slobôd (m. m. IV. ÚS 358/08, IV. ÚS 94/2014, II. ÚS 810/2016). Uvedené skutočnosti preto už samy osebe zakladajú podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti sťažovateľky.

27. Z uvedených dôvodov ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť aj v tejto jej časti, a to ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. júna 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu